

Комисия за регулиране на съобщенията	
Изх. №	04-04-115
Дата:	16.03.09

ДО

**Г-Н БЕРНАР МОСКЕНИ
ГЛАВЕН ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
„БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ” АД
БУЛ. „ТОТЛЕБЕН” №8
1606 СОФИЯ**

**Г-Н ЙОЗЕФ ВИНАЦЕР
ГЛАВЕН ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
И
Г-Н ПЛАМЕН ПЕТРОВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
„МОБИЛТЕЛ” ЕАД
УЛ. „КУКУШ” №1
1309 СОФИЯ**

**Г-Н ЗАХАРИАС КОЦИБОС
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
„КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ” ЕАД
Ж.К. „МЛАДОСТ 4”,
БИЗНЕС ПАРК СОФИЯ, СГРАДА 6, ЕТ. 5
1715 СОФИЯ**

**Г-Н ШАНДОР ПОЛАНИ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
„ОРБИТЕЛ” ЕАД
ПЛ. „МАКЕДОНИЯ” № 1 ЕТ.18
1000 СОФИЯ**

**Г-Н РОНАЛД ФИНЛИ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
„КЕЙБЪЛТЕЛ” ЕАД
РАЙОН „ЛОЗЕНЕЦ”, Ж.К. „ЛОЗЕНЕЦ”,
БУЛ. „НИКОЛА ВАЩАРОВ” №51А.
1407 СОФИЯ**

**Г-Н БОГДАН ВИШНЕВСКИ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
„НЕКСКОМ БЪЛГАРИЯ” ЕАД
УЛ. „КРУМ ПОПОВ” №75, ЕТ.4
1421 СОФИЯ**

Г-Н ТЕОДОР ЗАХОВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
„СПЕКТЪР НЕТ” АД
БУЛ. „Г.М.ДИМИТРОВ” №36, ЕТ.2
1797 СОФИЯ

Г-Н ЯВОР ДЖИДЖЕВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
„БЪЛГАРИЯ ТЕЛЕКОМ НЕТ” АД
УЛ. „ХАН КРУМ” №32, ЕТ.2
1000 СОФИЯ

Г-Н АЛЕКСАНДЪР ВЪГЛАРОВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
„ВЕСТИТЕЛ БГ” АД
БУЛ. „СИМЕОНОВСКО ШОСЕ” №120
1700 СОФИЯ

Г-Н СТАНИМИР ПОПОВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
„ТРАНС ТЕЛЕКОМ” ЕАД
БУЛ. „ШИПЧЕНСКИ ПРОХОД” №63
1574 СОФИЯ

Г-Н ВЛАДИМИР ХЕНДРИК
„ИНТЕРУУТ БЪЛГАРИЯ” ЕАД
БУЛ. „ШИПЧЕНСКИ ПРОХОД” №63
ПРОИЗВОДСТВЕНА СГРАДА, ЗАПАДНО КРИЛО, ЕТ.2,
1574 СОФИЯ

Г-ЖА СВЕТЛАНА ХРИСТОВА
УПРАВИТЕЛ НА
„ТЕЛЕКОМ 1” ООД
УЛ. „ДЖАВАХАРЛАЛ НЕРУ” № 28, ЕТ.1 , ОФИС 20
СОФИЯ

Г-Н ВАЛЕРИ СИМЕОНОВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
„СКАТ ТВ” ООД
Ж.К. „ЗОРНИЦА”, ДО БЛ.59
8000 БУРГАС
БУЛ. „ЦАРИГРАДСКО ШОСЕ 113 – БУНГАЛОТО”
1113 СОФИЯ

Г-Н БОРИСЛАВ БЕКОВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
„НОВО” ЕАД
БУЛ. „КОНСТАНТИН ДОГАНОВ” №48
9000 ВАРНА

Г-Н ИВО ДИМИТРОВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
„АЙ ТИ ДИ НЕТУЪРК” АД
БУЛ. „ШИПЧЕНСКИ ПРОХОД” №63
1574 СОФИЯ

Г-Н ПЕТЬО СТАЙКОВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
„ЕВРОКОМ КАБЕЛ МЕНИДЖМЪНТ БЪЛГАРИЯ” ЕООД
„БИЗНЕС ПАРК СОФИЯ”, СГРАДА 12
БЛ.Б, ЕТ.2, ОФИС 207
1715 СОФИЯ

Г-Н ПЛАМЕН БАЛЕВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
„ИЗТОЧНА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ” АД
БУЛ.„ЦАРИГРАДСКО ШОСЕ” №105
КОМПЛЕКС „ЛИДИ Р”
1113 СОФИЯ

Г-Н БОЯН ЙОСИФОВ
УПРАВИТЕЛ НА
„НЕТ ИС САТ” ООД
ЖК.„ЛАГЕРА”, УЛ.„ХАЙДУШКА ПОЛЯНА” 57-59, ЕТ.1
1612 СОФИЯ

Г-Н ДЖЕФРИ ФИНЛИ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
„ГЛОБЪЛ КОМЮНИКЕЙШЪН НЕТ” ЕАД
УЛ. „СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ” №46
1202 СОФИЯ

Г-Н ИВАН АНДРЕЕВ
ГЛАВЕН ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
„ГОЛД ТЕЛЕКОМ БЪЛГАРИЯ” АД
УЛ.„ЧЕРКОВНА” №73, ЕТ.1, АП.16
1505 СОФИЯ

Г-Н ЖИВКО ЯНОВ
УПРАВИТЕЛ НА
„ВАРНА НЕТ” ООД
УЛ. „ЦАР СИМЕОН I” №25
9000 ВАРНА

Г-Н АНЖЕЛО ГЕОРГИЕВ
УПРАВИТЕЛ НА
„ИНТЕРБИЛД” ООД
УЛ. „ЦАР АСЕН” №14
9000 ВАРНА

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

С решение № 2307 от 20.11.2008 г. Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) откри процедура по обществено обсъждане на проект на решение за определяне на пазар на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за домашни потребители, пазар на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за бизнес потребители, пазар на обществено достъпни национални телефонни услуги, предоставяни на домашни потребители в определено местоположение, пазар на обществено достъпни международни телефонни услуги, предоставяни на домашни потребители в определено местоположение, пазар на обществено достъпни национални телефонни услуги, предоставяни на бизнес потребители в определено местоположение и пазар на обществено достъпни международни телефонни услуги, предоставяни на бизнес потребители в определено местоположение; определяне на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар и налагане на специфични задължения на тези предприятия.

След обсъждане на постъпилите становища КРС направи промени в проекта, като част от тях се отнасят до предложените специфични задължения. Във връзка с постъпилите становища по отношение на ценовите мерки, възникна необходимостта от детайлизиране на наложените задължения в посока по-ясно и конкретно определяне на съдържанието на съответното задължение и начина за неговото изпълнение.

Във връзка с ценовите мерки на ниво услуги на едро, по отношение мярката за прилагане на методология „Retail minus” при определяне на цените на услугата отдаване на абонатни линии под наем на едро в становищата се посочва, че същата не е достатъчно прецизирана, тъй като не е ясно кои от прилаганите от „Българска телекомуникационна компания” ЕАД (БТК) цени се имат предвид като отправна точка за определяне на цената на едро. Също така се обръща внимание върху факта, че в проекта не е определен размер на процента, с който цените на услугата на едро следва да се различават от цените, които БТК предоставя за свои крайни клиенти, което би довело до невъзможност за ефективно приложение на самото специфично задължение.

КРС поддържа позицията си относно методологията на регулиране на цените за предоставяне на услугата. В същото време, КРС отчита необходимостта от конкретизиране на задължението и в тази връзка прави изменение в посока въвеждане на необходимата детайлизация.

По отношение ценовите мерки, наложени на пазарите на дребно, в рамките на общественото обсъждане се посочи, че предложената от КРС формула за определяне на максимални цени за повиквания към други мрежи е неразбираема и следва да бъде изяснена или поправена, съобразно целите на приложената мярка. Посочва се, също така, че налагането на ценови таван би ограничило необоснованото повишение на цените за повиквания към други фиксирани мрежи, но не би решило проблема с това, че тези цени са необосновано високи към настоящия момент.

Във връзка с постъпилите становища относно регулиране на цените в мрежата на БТК, както и за повиквания към други мрежи и с оглед създаване на необходимите условия за развитие на конкуренцията на разглежданите пазари и в подкрепа на интересите на крайните потребители, КРС счита за необходимо да измени съдържанието на определеното специфично задължение, като конкретизира ценовите ограничения по начин, отговарящ в максимална степен на установените проблеми и целите, свързани с ефективно подобряване на конкурентната среда.

В следващата част от настоящото писмо е представено възприетото от КРС изменение в съдържанието на предложените мерки, като са представени както конкретните ценови ограничения, така и мотивите на регулатора. Текстът ще стане част от цялостния проект на анализ:

„5. Налагане на конкретни специфични задължения

Предвид резултатите от анализа на пазарите на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение и от анализа на пазарите на обществено достъпни телефонни услуги, предоставяни в определено местоположение (виж Раздел VI от анализа), като отчита идентифицираните потенциални конкурентни проблеми в Раздел VII, т. 4., КРС е на мнение, че е налице необходимост от регулаторна намеса с оглед стимулиране на ефективното използване на изградената инфраструктура, улесняване навлизането на пазара на нови предприятия и защита интересите на крайните потребители. Видно от посочените в Раздел VII, т. 4 конкурентни проблеми, налагането на специфични задължения на предприятието със значително въздействие върху анализирания пазар, които засягат единствено ниво предоставяне на услуги на дребно, не би било достатъчно ефективно за подобряване на конкурентната среда на разглежданите пазари. В тази връзка КРС намира за подходящо налагането на специфични задължения, както на ниво предоставяне услуги на дребно, така и на ниво предоставяне на услуги на едро с цел елиминиране на възможностите за прилагане на антиконкурентни практики от страна на предприятието със значително въздействие и съответно създаване на условия за развитие на ефективна конкуренция.

Във връзка с гореизложеното и предвид принципите и целите, посочени в Раздел VII, т. 2, КРС счита, че специфичните задължения, пропорционални на конкурентните проблеми, посочени в Раздел VII, т. 4. от анализа на пазарите на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение (пазари на дребно на достъп) и от анализа на пазарите на обществено достъпни телефонни услуги, предоставяни в определено местоположение (пазари на дребно на повиквания), които следва да бъдат продължени или наложени на предприятието със значително въздействие върху разглеждания пазар, следва да се разделят на две групи, а именно задължения, налагани на ниво предоставяне на услуги на едро и задължения, налагани на ниво предоставяне на услуги на дребно, които са посочени в последващото изложение.

.....

5.1.6. Ценови ограничения, налагани на ниво предоставяне на услуги на едро

Видно от Раздел VII, т. 4. потенциалните конкурентни проблеми на съответните пазари са както неценови, така и ценови, свързани с цените за предоставяне на услугите избор на оператор и отдаване на абонатни линии под наем на едро. Възможностите за прилагане на прекомерно високи цени и/или хищнически

цени са сериозни потенциални конкурентни проблеми. Както беше посочено, наличието на вече изградена мрежа прави икономически необосновано дублирането ѝ, тъй като е свързано с прекалено високи разходи, чиято възвръщаемост не е гарантирана, както и невъзможност за изграждането ѝ в краткосрочен и средносрочен план. Предприятието със значително въздействие на пазарите на достъп на дребно би имало мотиви да възприеме антиконкурентно поведение, прилагайки прекомерно високи цени за предоставяните услуги на едро и/или съответно хищнически цени на свързаните пазари на дребно, с цел изтласкване на конкуренцията и засилване на пазарната си сила.

Като отчита, че наложените задължения за равнопоставеност, прозрачност и публикуване на Типово предложение могат да се окажат недостатъчно ефективни с оглед решаване на конкурентните проблеми, свързани с цените, то КРС счита, че възможните мерки, които биха били ефективни с оглед предотвратяване възможностите за прехвърляне на пазарна сила от вертикално свързаните пазари на едро към потенциално конкурентни пазари на дребно, са мерките за водене на разделно счетоводство и налагане на ценови ограничения, включително разходоориентираност. Предвид факта, че наложените задължения за водене на разделно счетоводство и за определяне на разходоориентирани цени не бяха достатъчно ефективни, с оглед обосноваване на разходоориентираността на цените за взаимно свързване и цените на услугите избор на оператор, определени от „Българска телекомуникационна компания“ АД, КРС със свое решение № 572 от 30 март 2006 г. наложи ценови ограничения върху посочените цени спрямо „Българска телекомуникационна компания“ АД, като единственото предприятие със значително въздействие върху разглеждания пазар.

С оглед изложеното КРС счита, че е необходимо да продължи срока на действие на наложените на „Българска телекомуникационна компания“ АД задължения за ценови ограничения, включително задълженията за разходоориентираност, като поясни и където е необходимо да прецизира същността на вече наложените задължения.

Както е посочено в Раздел VII, т. 3 на „Българска телекомуникационна компания“ АД е наложено текущо задължение за водене на разделно счетоводство. Като отчита потенциалните конкурентни проблеми, както и че дадените с решение № 1064 от 26.06.2008 г. от КРС разрешение за прехвърляне на индивидуална лицензия № 114-01053/04.11.2004 г. за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна подвижна клетъчна мрежа по стандарт NMT и/или CDMA с национално покритие от „РТК“ ЕООД на „Българска телекомуникационна компания“ АД и с решение № 1391 от 04.08.2008 г. от КРС разрешение за прехвърляне на индивидуална лицензия № 110-02889/14.10.2005 г. за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна подвижна клетъчна мрежа по стандарт GSM с национално покритие и индивидуална лицензия № 111-03082/23.03.2006 г. за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна подвижна клетъчна мрежа по стандарт UMTS с национално покритие от „БТК Мобайл“ ЕООД на „Българска телекомуникационна компания“ АД, за предприятието са налице предпоставки и стимули за прехвърляне на пазарна сила на свързани пазари, то КРС е на мнение, че без да бъде продължен срокът на действие на задължението за разделно счетоводство регулаторът не би могъл да осъществява ефективен контрол върху цените за крайни потребители, съобразно изискванията на чл. 221, ал. 3, т. 3 от ЗЕС.

Същевременно, в съответствие с § 5 от преамбюла и чл. 4 на Препоръката¹ на ЕК от 2005 г. относно разделното счетоводство и системата за разходите във връзка с регулаторната рамка за електронни съобщения, КРС счита, че не е необходимо изрично да налага задължение за разработване, въвеждане и поддържане на разделно счетоводство на анализирания пазар, тъй като мярката, наложена на пазарите на едро на генериране/терминиране на повиквания от/в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи, се отнася до цялостната дейност на предприятието.

Като отчита, че задължението за водене на разделно счетоводство е текущо за „Българска телекомуникационна компания“ АД, то КРС е на мнение, че продължаването на срока на действието му не би представлявало допълнителна тежест и не би довело до съществено нарастване на административните разходи на предприятието.

Ползите от продължаване на срока на наложеното задължение, обаче, са по-големи от недостатъците, тъй като данните от разделното счетоводство се явяват доказателство за изпълнението на задължението за равнопоставеност и липсата на крос-субсидиране предвид факта, че предприятието предоставя услуги на повече от един пазар. Следва да се отбележи, че чрез данните от разделното счетоводство предприятието получава достатъчно детайлна информация за разходите и приходите по отделни дейности и услуги, която подпомага оценката на ефективността на извършваните дейности и вземането на управленски решения. Още повече данните от разделното счетоводство се явяват входни данни за системата за определяне на разходите, наложена като специфично задължение на предприятието. От гледна точка на конкурентите и крайните потребители, ползите намират израз в нарастване на увереността, че заплащат само за разходите, свързани с ползването от тях услуги, тъй като разходите освен по отделни дейности (на пазара на фиксирани и на мобилни услуги) се разделят и по бизнес единици (на пазара на едро – за достъп и пренос и на пазара на дребно). Очакванията на регулатора са, че с воденето на разделно счетоводство ще се елиминира възможността за крос-субсидиране между услугите, което от своя страна е стимул за повишаване на ефективното използване на ресурсите и ще доведе до подобряване на конкурентната среда като цяло. Във връзка с изложеното КРС счита, че ползите от предложената мярка са повече отколкото недостатъците, поради което намира задължението за разработване, въвеждане и поддържане на разделно счетоводство за пропорционална мярка.

5.1.6.1. Ценови ограничения по отношение на услугата избор на оператор

По силата на § 7 от преходните и заключителни разпоредби на ЗЕС, наложените по реда на ЗД (отм.) задължения на операторите със значително въздействие върху пазара, свързани с услугите за достъп и взаимно свързване, избор на оператор на преноса, се запазват до влизане в сила на решенията на комисията, с които се налагат специфични задължения на предприятия, определени за такива със значително въздействие върху съответния пазар по реда на ЗЕС. Съгласно разпоредбите на ЗД (отм.) цените на горепосочените услуги се регулират от КРС и „Българска телекомуникационна компания“ АД следва да ги определя при спазване на принципите на прозрачност и разходоориентираност.

¹ Commission Recommendation of 19 September 2005 on accounting separation and cost accounting systems under the regulatory framework for electronic communications (2005/698/EC)

Съгласно т. 59 от Допълнителната разпоредба на ЗЕС „разходоориентирани цени” са такива цени на услуги, които включват направените разходи по предоставянето им, като отчитат инвестициите и свързания с тях риск, както и приемливо ниво на възвръщаемост на вложения капитал. С оглед постигане на целите, посочени в Раздел VII, т. 2 от анализа, КРС счита, че ако цените за услугата избор на оператор, отразяват разходите по предоставянето на услугите, то би се гарантирало, че направените от предприятията разходи ще бъдат възвърнати. При липса на възможност за стимулиране и развитие на конкуренцията, с оглед преодоляване последиците от пазарно поведение на по-големите предприятия, характеризиращо се с прилагане на високи цени, които биха могли да пренятстват и достъпа до инфраструктурата и предоставяне на услугите, и за да се елиминират възможностите за прилагане на ценова преса спрямо конкурентите на свързаните пазари на дребно, КРС счита, че задължението за разходоориентираност на цените за услугата избор на оператор е подходяща мярка, отстраняваща посочения пазарен дефект. Приложението на посочената мярка е свързано с разделяне на счетоводните сметки по начин, даващ възможност разходите да бъдат отнасяни към съответните услуги, и съответно изработване и прилагане на система за определяне на разходите, чрез която се доказва разходоориентираността на цените.

Разработването на система за определяне на разходите по специфични дейности, бизнес единици и услуги е възможно най-тежкото специфично задължение, което може да бъде наложено от регулатора. Изпълнението му е сложен и труден процес, свързан със значителни разходи, а ефектът се проявява едва след прилагане на системата. Задължението, обаче, допринася за развитие на конкуренцията, тъй като чрез него се премахва пазарния недостатък за прилагане на прекалено високи цени, което от своя страна носи ползи, както за конкурентите, така и за потребителите. Както беше посочено в Раздел VII, т. 3 такова задължение е наложено на „Българска телекомуникационна компания” АД по реда на ЗД (отм.), поради което тежестта на задължението значително се редуцира.

Следва да се отбележи, че в резултат на анализа на пазарите на едро за генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи и терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи на „Българска телекомуникационна компания” АД бяха наложени ценови ограничения под формата на график за плавно намаление на цените, предвид необходимостта от привеждането на системата за определяне на разходите в съответствие със съдържанието на задължението за водене на разделно счетоводство. Като отчита, че услугата „избор на оператор на преносна среда”, която е обвързана с предоставяните на дребно услуги „избор на оператор за всяко повикване” и “избор на оператор на абонаментна основа”, се реализира чрез закупуване на услугата генериране, то при предоставянето на тази услуга „Българска телекомуникационна компания” АД следва да прилага цените за генериране по отношение на трафичните и нетрафични услуги, свързани с реализирането на услугата избор на оператор, съобразно ценовите ограничения, наложени във връзка с анализа на пазарите на едро за генериране и терминиране на повиквания от/ в определено местоположение на обществени телефонни мрежи.

КРС счита, че наложените ценови ограничения следва да се прилагат до одобряване на разходоориентирани цени за съответните услуги, изчислени въз основа на системата след нейното изменение.

5.1.6.2. Ценови ограничения по отношение на услугата отдаване на абонатни линии под наем на едро

Както беше посочено по-горе услугата отдаване на абонатни линии под наем на едро се налага като специфично задължение в отговор на потенциалните конкурентни проблеми относно достъпа до изградената инфраструктура и навлизането на пазарите на дребно на достъп. Следва да се отбележи, че към настоящия момент посочената услуга не е била предоставяна от „Българска телекомуникационна компания“ АД, в резултат на което няма данни за разходите, необходими за реализацията на услугата. В тази връзка КРС е на мнение, че за определяне на цените за предоставяне на услугата отдаване на абонатни линии под наем на едро е подходящо прилагането на методология „Retail-minus“. В съответствие с цитираната методология цената за достъп на едро ще се формира като разлика между цената за достъп на дребно и разходите, които се извършват от „Българска телекомуникационна компания“ АД за предоставянето на услугата достъп на дребно (т. нар. avoidable costs).

Недостатък на методологията „Retail-minus“ е необходимостта от непрекъснат мониторинг на цените на дребно и разходите за предоставяне на услугите на дребно на предприятието със значително въздействие върху пазара. Това е свързано с обмяна на значителен обем информация, която подлежи на проверка и анализ от страна на регулатора.

Въпреки посочените недостатъци следва да се отбележи, че методологията „Retail-minus“ гарантира предотвратяването на прилагането на натиск чрез печалбата (margin squeeze) и/или на натиск чрез цените (price squeeze) от предприятието със значително въздействие върху пазара. В тази връзка КРС счита, че задължението за определяне на цените на едро за предоставяне на услугата отдаване на абонатни линии под наем на едро чрез методологията „Retail-minus“ е пропорционална и подходяща специфична мярка, чрез която ще се стимулира навлизането на пазарите на дребно на достъп, като се осигурят равни конкурентни условия за участниците на пазара.

КРС счита, че цените на пазара на дребно за достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение, които ще бъдат ползвани за определяне на цените за месечен абонамент за услугата отдаване на абонатни линии под наем на едро, следва да се определят в зависимост от вида на линията, наета от алтернативното предприятие. За целите на определяне на конкретния размер на цените на едро за месечен абонамент за услугата отдаване на абонатни линии под наем на едро КРС определя процент въз основа на сравнителен анализ на избрана за сравнима държава Австрия, предвид сходността на броя PSTN линии и пазарен дял, видно от долната таблица.

	Държава	Брой PSTN линии на историческия оператор	Пазарен дял на историческия оператор
	България	2,322,056	над 90%
1	Австрия	2,675,520	над 90%
2	Белгия	4,010,973	над 90%
3	Великобритания	22,172,628	80%
4	Германия	37,435,000	няма данни
5	Гърция	5,095,282	близо 100%
6	Дания	2,689,264	над 85%
7	Ирландия	1,600,000	над 89%
8	Испания	15,852,222	80%

9	Италия	19,384,799	над 90 %
10	Люксембург	223,949	99 %
11	Португалия	2,957,111	над 90 %
12	Франция	34,229,000	над 90 %
13	Холандия	5,533,000	70 %- 80 %
14	Швеция	4,815,000	над 90 %
15	Кипър	398,095	100 %
16	Литва	718,091	над 95 %
17	Полша	7,983,365	над 90 %
18	Словения	789,893	над 95 %

На основата на избраната сравнима държава КРС определя конкретния процент, с който да бъдат намалени цените на пазара на дребно за достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение, както е посочено в таблица по-долу:

Австрия Телеком	цени на дребно	цени на едро	минус
месечен абонамент	в евро	в евро	
1. Аналогови	15.98	12.70	20.53%
2. ISDN 2B+D	26.59	20.99	21.06%

Цените за месечен абонамент за услугата отдаване на абонатни линии под наем на едро в зависимост от вида линия се определят въз основа на:

- цената за месечен абонамент за абонаментен план „Стандартен бизнес”, която се редуцира с 20 % за PSTN линии;
- среднопретеглената цена за месечен абонамент за ISDN 2B+D линии, която се редуцира с 21 %. Среднопретеглената цена за месечен абонамент се определя въз основа на броя домашни и бизнес абонати, ползващи ISDN 2B+D линии и съответните цени за месечен абонамент, приложими за служебни и домашни абонати;
- цената за абонаментен план „БТК ISDN (30B+D)”, която се редуцира с 21 %.

По отношение на определянето на еднократните цени за свързване въз основа на методологията „Retail-minus” КРС счита, че е необходимо да се изчисли процентът на намаление на цената на дребно (avoidable costs). За тази цел „Българска телекомуникационна компания” АД следва да внесе подробни разчети за разходите за предоставяне на услугата на дребно заедно с описание на организацията и техническата реализация на услугата на дребно и на еквивалентната услуга на едро, като база за определяне на цената на услугата на едро ще бъде цената за откриване на телефонен пост за бизнес абонати в зависимост от вида на поста.

КРС е на мнение, че горепосочените цени на дребно са подходяща база за определяне на цените на еквивалентните услуги на едро, тъй като цените за домашни абонати са обременени от задължението на „Българска телекомуникационна компания” АД за предоставяне на универсална услуга и съответно от условията за достъпност на цените на универсалната услуга.

.....

5.2.3. Ценови ограничения, налагани на ниво предоставяне на услуги на дребно

Видно от Раздел VII, т. 4 от анализа потенциалните конкурентни проблеми на съответния пазар са както неценови, така и ценови, свързани както с цените за предоставяне на достъп до обществената телефонна мрежа, така и с цените за предоставяне на обществени гласови телефонни услуги.

В съответствие с посочено в Раздел VII, т. 4 от анализа конкурентните проблеми, които биха могли да възникнат при липса на ex-ante регулиране, се свеждат до ценова дискриминация, крос-субсидиране, хищнически и/или прекалено високи цени. Предвид факта, че „Българска телекомуникационна компания“ АД контролира инфраструктура, която се явява входна бариера за навлизане на съответните пазари, може да се заключи, че предприятието би имало мотиви да възприеме антиконкурентно и в ущърб на потребителите поведение, прилагайки прекомерно високи и/или съответно хищнически цени на пазара с цел изтласкване на конкуренцията и засилване на пазарната си сила. Като се отчита високата пазарна концентрация в полза на историческия оператор и високите бариери за навлизане на пазара, подобно пазарно поведение е очаквано от страна на регулатора при липса на регулиране.

Във връзка с гореизложеното и предвид заключенията от пазарния анализ, КРС е на мнение, че наложените специфични задължения на пазарите на едро не биха били достатъчно ефективни за решаване на конкурентните проблеми, свързани с цените на пазарите на дребно, чрез които при липса на специфични задължения биха могли да се ограничават възможностите за достъп на конкурентните предприятия до инфраструктурата на предприятието със значително въздействие върху пазара, както и да се прилагат антиконкурентни ценови практики.

5.2.3.1. Разделно счетоводство

Както е посочено в Раздел VII, т. 3 на „Българска телекомуникационна компания“ АД е наложено текущо задължение за водене на разделно счетоводство. Като отчита потенциалните конкурентни проблеми, както и че дадените с Решение на КРС № 1064 от 26.06.2008 г. разрешение за прехвърляне на индивидуална лицензия № 114-01053/04.11.2004 г. за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна подвижна клетъчна мрежа по стандарт NMT и/или CDMA с национално покритие от „РТК“ ЕООД на „Българска телекомуникационна компания“ АД и с Решение на КРС № 1391 от 04.08.2008 г. разрешение за прехвърляне на индивидуална лицензия № 110-02889/14.10.2005 г. за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна подвижна клетъчна мрежа по стандарт GSM с национално покритие и индивидуална лицензия № 111-03082/23.03.2006 г. за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна подвижна клетъчна мрежа по стандарт UMTS с национално покритие от „БТК Мобайл“ ЕООД на „Българска телекомуникационна компания“ АД, за предприятието са налице предпоставки и стимули за прехвърляне на пазарна сила на свързани пазари, то КРС е на мнение, че без да бъде продължен срокът на действие на задължението за разделно счетоводство, регулаторът не би могъл да осъществява ефективен контрол върху цените за крайни потребители, съобразно изискванията на чл. 221, ал. 3, т. 3 от ЗЕС.

Същевременно в съответствие с § 5 от преамбюла и чл. 4 на Препоръката² на ЕК от 2005 г. относно разделното счетоводство и системата за разходите във връзка с регулаторната рамка за електронни съобщения КРС счита, че не е

² Commission Recommendation of 19 September 2005 on accounting separation and cost accounting systems under the regulatory framework for electronic communications (2005/698/EC)

необходимо изрично да налага задължение за разработване, въвеждане и поддържане на разделно счетоводство на анализирани пазари, тъй като мярката, наложена на пазарите на едро на генериране/терминиране на повиквания от/в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи, се отнася до цялостната дейност на предприятието. С оглед яснота КРС посочва, че задължението за разделно счетоводство следва да се прецизира, като конкретните изисквания на регулатора са посочени в методологията за разработване, въвеждане и поддържане на аналитична счетоводна система с определено ниво на разделяне на дейностите и счетоводните сметки (разделно счетоводство), съдържаща се в Анекса, приложен към анализа на пазарите на едро на генериране и терминиране на повиквания от/в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи.

Като отчита, че задължението за водене на разделно счетоводство е текущо за „Българска телекомуникационна компания“ АД, то КРС е на мнение, че продължаването на срока на действието му не би представлявало допълнителна тежест и не би довело до съществено нарастване на административните разходи на предприятието. Ползите от продължаване на срока на наложеното задължение обаче са по-големи от недостатъците, тъй като данните от разделното счетоводство се явяват доказателство за изпълнението на задължението за равнопоставеност и липсата на крос субсидиране, предвид факта, че предприятието предоставя услуги на повече от един пазар. Следва да се отбележи, че чрез данните от разделното счетоводство предприятието получава достатъчно детайлна информация за разходите и приходите по отделни дейности и услуги, която подпомага оценката на ефективността на извършваните дейности и вземането на управленски решения. Още повече данните от разделното счетоводство се явяват входни данни за системата за определяне на разходите, наложена като специфично задължение на предприятието. От гледна точка на конкурентите и крайните потребители ползите намират израз в нарастване на увереността, че заплащат само за разходите, свързани с ползването от тях услуги, тъй като разходите освен по отделни дейности (на пазара на фиксирани и на мобилни услуги) се разделят и по бизнес единици (на пазара на едро – за достъп и пренос и на пазара на дребно). Очакванията на регулатора са, че с воденето на разделно счетоводство ще се елиминира възможността за крос субсидиране между услугите, което от своя страна е стимул за повишаване на ефективното използване на ресурсите и ще доведе до подобряване на конкурентната среда като цяло. Във връзка с изложеното КРС счита, че ползите от предложената мярка са повече отколкото недостатъците, поради което намира задължението за разработване, въвеждане и поддържане на разделно счетоводство за пропорционална мярка.

5.2.3.2. Разходоориентирани цени, в т.ч. Система за определяне на разходите

Съгласно §1., т. 59 от Допълнителните разпоредби на ЗЕС „разходоориентирани цени“ са такива цени на услуги, които включват направените разходи по предоставянето им, като отчитат инвестициите и свързания с тях риск, както и приемливо ниво на възвръщаемост на вложения капитал.

Предвид необходимостта от насърчаване на достъпа до мрежата на „Българска телекомуникационна компания“ АД, с цел стимулиране на конкуренцията на пазарите на дребно и като отчита свързаността между цените за достъп до

обществена телефонна мрежа в определено местоположение и цените за предоставяне на услугата отдаване на абонатни линии под наем на едро, както и установените ценови конкурентни проблеми, свързани преди всичко с липсата на регулация върху цените за разговори към други мрежи, предвид което в анализа е установено наличие на прекомерно високи цени за разговори към други мрежи в сравнение с прилаганите от предприятието цени за разговори в собствена мрежа, с оглед постигане на целите, посочени в Раздел VII, т. 2 от анализа, КРС счита, че наложените задължения за разходоориентираност на цените на пазарите на едро не биха били достатъчно ефективни за решаване на конкурентните проблеми, ако на дружеството не бъде наложено задължение за разходоориентираност на цените на пазарите на дребно. В допълнение КРС отбелязва, че при липса на възможност за стимулиране и развитие на конкуренцията, с оглед преодоляване последиците от пазарното поведение на предприятието със значително въздействие на пазара, характеризиращо се с прилагане на хищнически цени на пазарите на дребно и съответно прекалено високи цени на пазарите на едро, които пречат достъпа на конкурентите до инфраструктурата и съответно навлизането им на пазарите на дребно и за да се елиминират възможностите за прилагане на ценова преса спрямо конкурентите на свързаните пазари на дребно, задължението за разходоориентираност на цените на пазарите на дребно е подходяща мярка, която следва да се наложи на „Българска телекомуникационна компания” АД.

Както е отбелязано в текущите задължения, съгласно разпоредбите на ЗД (отм.) „Българска телекомуникационна компания” АД определяше цените на фиксираната гласова телефонна услуга въз основа на Правила за определянето им и разходите по предоставянето им, като цените не следваше да съдържат: елементи на ценообразуването, основаващи се единствено на значителното въздействие върху пазара на оператора; отстъпки, които нарушават възможностите за конкуренция от страна на други обществени оператори за съответната услуга; предимства за отделни потребители на същата или сходна услуга и да се предоставят по цени, които са под нивото на разходите по предоставянето на услугите. В тази връзка, независимо от липсата на задължение за определяне на разходоориентирани цени за фиксираната гласова телефонна услуга, с цел доказване на разходите по предоставянето ѝ до настоящия момент предприятието представя в КРС информация за разходите за фиксирана гласова телефонна услуга, предоставяни в рамките на собствената мрежа, въз основа на системата за определяне на разходите, одобрена с Решение на КРС № 1049 от 15. 04. 2004 г. и изменена с Решение на КРС № 158 от 28.02.2008 г.

Система за определяне на разходите

Както беше посочено в Раздел VII, т. 3 „Текущи задължения”, по реда на ЗД (отм.) на „Българска телекомуникационна компания” АД е наложено задължение за прилагане на система за определяне на разходите във връзка с доказване разходоориентираността на цените на услугите по взаимно свързване и необвързан достъп до абонатна линия, като системата е ползвана и за доказване на разходите по предоставяне на фиксираната гласова телефонна услуга, предоставяна в рамките на собствената мрежа. В тази връзка и предвид становището на регулатора относно необходимостта от налагане на задължение за разходоориентирани цени на пазарите на дребно, КРС е на мнение, че прилаганата от „Българска телекомуникационна компания” АД система за определяне на разходите следва да се допълни с оглед изричното включване на разходите за услугите на пазарите на дребно за достъп - откриване и месечен абонамент за ISDN постове, и за повиквания към други мрежи

(към фиксирани и към мобилни мрежи), които към настоящия момент не фигурират в нея, докато цените за услугите на пазарите на дребно за достъп - откриване и месечен абонамент за PSTN постове, и повиквания в рамките на мрежата (селищни, междуселищни и международни повиквания) са обхванати в системата.

Разработената и прилагана от „Българска телекомуникационна компания“ АД система за определяне на разходите, одобрена с Решение на КРС № 1049 от 15. 04. 2004 г., се основава на методологията за пълно разпределение на разходите (Fully Allocated costs – FAC), като разходите за амортизация се определят въз основа на настоящата стойност на дълготрайните активи и се базира на причинно-следствената връзка, посредством която разходите се отнасят към услугите, които са ги причинили, като се използва ABC (Activity based costing) метода. Одобрената през 2004 г. система за определяне на разходите е изменена, а промените са одобрени от регулатора с Решение на КРС № 158 от 28.02.2008 г. Направените промени не промениха методологията за разпределяне на разходите, като основно се отнасяха до актуализиране на предоставяните от „Българска телекомуникационна компания“ АД услуги, въвеждане на правила за определяне на цените на услуги, за които не са налице исторически разходи и прецизиране на начина на изчисляване на цената на капитала.

КРС поддържа позицията си относно запазване на методологията за пълно разпределение на разходите, като разходите за амортизация се определят въз основа на настоящата стойност на дълготрайните активи, на която се основава одобрената от КРС система за определяне на разходите, както и относно необходимостта от адаптиране на методологията при влизане в сила на окончателната Препоръка на Европейската комисия относно регулирането на цените за терминиране във фиксирани и мобилни мрежи в рамките на Европейския съюз³ и единен модел на система, изработен от КРС, изразена в анализите на пазарите на генериране и на терминиране на повиквания от/в определено местоположение на обществени телефонни мрежи. Същевременно, тъй като системата за определяне на разходите на „Българска телекомуникационна компания“ АД обхваща всички услуги, то предприятието следва да въведе необходимите промени в действащата система за определяне на разходите с оглед измененото разделно счетоводство с цел съобразяване с наложеното задължение на съответните пазари за терминиране на трафик в определено местоположение и на генериране на трафик от определено местоположение. Доколкото повикванията в рамките на мрежата (селищни, междуселищни и международни повиквания) са част от услугите, за които „Българска телекомуникационна компания“ АД до момента е предоставяла разходи за единица услуга, то КРС е на мнение, че до определяне на разходоориентирани цени за повиквания, изчислени въз основа на изменената и допълнена система за определяне на разходите, „Българска телекомуникационна компания“ АД следва да представя разходите за селищни, междуселищни и международни повиквания, получени въз основа на системата, одобрена с Решение на КРС № 1049 от 15. 04. 2004 г. и изменена с Решение на КРС № 158 от 28.02.2008 г. Следва да се отбележи, че изменението на системата с оглед наложеното задължение за разделно счетоводство се отнася до представяне на разходите на единица услуга за всички услуги, предоставяни от „Българска телекомуникационна компания“ АД, предвид необходимостта от доказване на разходоориентираност в съответствие с наложените задължения на пазарите за генериране и терминиране на повиквания от/в определено местоположение на обществени телефонни мрежи и съответно липса на крос-

³ Draft Commission Recommendation on the Regulatory Treatment of Fixed and Mobile Termination Rates in the EU

субсидиране между услугите. В тази връзка КРС е на мнение, че посоченото изменение на системата не би оказало въздействие върху разпределението на разходите по услугите, за които предприятието представя информация за разход на единица услуга, тъй като както е посочено по-горе, системата обхваща всички услуги, предоставяни от „Българска телекомуникационна компания“ АД, но с различна степен на детайлизация. Още повече както е посочено в Раздел VII, т. 4.3.3 КРС счита, че производствена неефективност като конкурентен проблем не би могъл да възникне на пазарите на дребно на фиксирана телефония, отчитайки миграцията към мобилни телефонни услуги, която оказва дисциплиниращ ефект по отношение на мотивация за оптимизиране на процеса на предоставяне на фиксирани услуги. В тази връзка мнението на регулатора е, че „Българска телекомуникационна компания“ АД ще се стреми да оптимизира конкретно разходите за предоставяне на селищни, междуселищни и международни повиквания. Това се потвърждава и от реализираните намаления на цените за повиквания в собствената мрежа.

Предвид изложеното КРС счита, че разходите на „Българска телекомуникационна компания“ АД за предоставяне на повиквания в собствената мрежа могат да се ползват и за определяне на разходоориентирани цени за селищни, междуселищни и международни повиквания до въвеждане на изменената и допълнена система след изпълнението на задължението за прилагане на разделно счетоводство. По отношение на повикванията към мобилни мрежи, цените на които се променят от влизане в сила на Решение на КРС № 2 от 03.01.2008 г., регулаторът е на мнение, че следва да се приложи различен подход, тъй като посочената услуга не попада в обхвата на регулираните услуги в съответствие със ЗД (отм.) и съответно за тази услуга не са налице разходи за единица услуга. Предвид посочените в анализа потенциални конкурентни проблеми КРС счита, че до определянето на разходоориентирани цени за повиквания към мобилни мрежи, тези цени следва да бъдат намалени незабавно, като предлага в тях да бъдат отразени намаленията на цените на едро за генериране на повикване от определено местоположение на обществени телефонни мрежи и терминиране на повиквания в мобилни мрежи.

Отчитайки факта, че системата за разпределяне на разходите се прилага от „Българска телекомуникационна компания“ АД в продължение на повече от три години, то КРС счита, че тежестта на наложеното задължение за прилагане на система за определяне на разходите е значително редуцирана и е свързана с необходимостта от допълнението ѝ и установяването на съответствие между системата и задължението за разделно счетоводство. Неудобство на наложеното задължение е необходимостта от по-продължителен срок за изпълнението му.

Въпреки това КРС е на мнение, че предимствата от налагане на задължението за разходоориентираност, доказвана въз основа на система за определяне на разходите, са повече от недостатъците, тъй като се създават условия за елиминиране на възможностите за поява на конкурентни проблеми. Следва да се отбележи, че чрез прилагането на система за определяне на разходите се получава детайлизирана информация за разходите на единица услуга, което от своя страна позволява на задълженото предприятие да оцени ефективността си и съответно да предприеме мерки за оптимизиране на процеса на предоставяне на услугите. От гледна точка на конкурентите и съответно на крайните потребители задължението за разходоориентираност създава сигурност, че заплащат само разходите, свързани с ползваната от тях услуга. Във връзка с изложеното КРС счита, че ползите от предложената мярка са повече отколкото недостатъците, поради което намира

задължението за разходоориентираност на цените, определени въз основа на система за определяне на разходите, за пропорционално.

Както беше посочено по-горе предвид необходимостта от допълнения в системата, КРС счита, че до прилагане на разходоориентирани цени за достъп и повиквания към други мрежи, определени въз основа на изменената и допълнена система за определяне на разходите на „Българска телекомуникационна компания“ АД следва да бъдат наложени следните специфични задължения:

5.2.3.2.1. Разходоориентираност на цените за повиквания в собствената мрежа и ценови таван (ограничения) за цените за достъп

С Решение № 2205 от 28.10.2008 г. КРС прие, че предложените от „Българска телекомуникационна компания“ АД цени на фиксираната гласова телефонна услуга, включващи цените, предназначени за домашни и служебни абонати, за откриване и месечен абонамент и за осъществени повиквания в рамките на фиксираната мрежа на предприятието, както и ценовите пакети, предлагани от дружеството извън задълженията му за предоставяне на ценови пакети във връзка с универсалната услуга, отговарят на действащите нормативни изисквания. Като отчита, че текущите задължения не включват задължение за разходоориентираност, а задължение за отчитане на разходите при определяне на цените, като цените не може да са по-ниски от разходите за предоставяне на услугите, КРС с оглед на конкурентните проблеми и на основание чл. 219, ал. 3 от ЗЕС счита за подходящо да наложи на „Българска телекомуникационна компания“ АД задължение в срок от един месец от решението на регулатора за приемане на анализа на разглежданите пазари да представи разходоориентирани цени за предоставяне на фиксираната гласова телефонна услуга, включващи цени за повиквания в рамките на собствената мрежа (селищни и междуселищни, без ограничения относно обема на минутите за осъществените повиквания), изчислени въз основа на системата за определяне на разходите, одобрена с Решение на КРС № 1049 от 15. 04. 2004 г. и изменена с Решение на КРС № 158 от 28.02.2008 г. и при отчитане на наложените задължения за ценови ограничения спрямо цените за генериране и терминиране на повиквания от/в определено местоположение на обществени телефонни мрежи.

Предвид сроковете за промяна на цените за генериране и терминиране на повиквания от/в определено местоположение на обществени телефонни мрежи, предвидени в графици за постепенното им намаляване, КРС е на мнение, че до определяне на разходоориентирани цени, изчислени въз основа на изменената и допълнена система за определяне на разходите, на „Българска телекомуникационна компания“ АД следва да бъде наложено задължение за изменение на цените за повиквания в собствената мрежа в срокове, съответстващи на сроковете за намаление на цените за генериране и терминиране на повиквания от/в определено местоположение на обществени телефонни мрежи.

Вземайки предвид потенциалните конкурентни проблеми, посочени в Раздел VII, т. 4, както и с цел защита интересите на крайните потребители и постигане на честна конкуренция и с оглед гарантиране на достъпни цени за населението, КРС намира, че е уместно на настоящия етап на „Българска телекомуникационна компания“ АД да бъдат наложени ценови ограничения под формата на ценови таван, определящ максимални цени за достъп на дребно. Предложената мярка е насочена към прехвърляне на част от печалбата на предприятието към крайните потребители на услугите на дребно.

Максималните цени на дребно за достъп се определят по следната формула:

$P_t \leq P_{t-1} (1 + CPI)$, където

P_t – цена на дребно;

P_{t-1} – цената на дребно преди изменението;

CPI – потребителски ценови индекс, който се определя по данни на НСИ за периода между две изменения на цените.

Задължението за разходоориентираност на цените за международни повиквания включва изчисляване на цени, въз основа на системата за определяне на разходите, одобрена с Решение на КРС № 1049 от 15. 04. 2004 г. и изменена с Решение на КРС № 158 от 28.02.2008 г., допълнени с разходите, дължими на международни оператори за ползване на мрежите им, съобразно сключените договори, като се отчитат инвестициите и свързания с тях риск, както и приемливо ниво на възвръщаемост на вложения капитал.

5.2.3.2.2 Ценови ограничения спрямо цените за повиквания към други фиксирани мрежи

До настоящия момент цените за повиквания, осъществявани от абонати на „Българска телекомуникационна компания“ АД към крайни потребители на други фиксирани мрежи (селищни и междуселищни, съгласно действащата тарифа на „Българска телекомуникационна компания“ АД) не са подлежали на регулиране. КРС отчита, че предвид симетричните (еднакви) цени за терминиране във фиксираната мрежата на „Българска телекомуникационна компания“ АД и във фиксираните мрежи на останалите предприятия, осъществяващи и имащи право да осъществяват дейност на пазарите, предмет на настоящия анализ, различията в разходите за повиквания в собствената мрежа и за повиквания в други фиксирани мрежи са пренебрежими. Това твърдение се потвърждава и от еднаквите тарифи за междуселищни повиквания в рамките на мрежата на „Българска телекомуникационна компания“ АД и за повиквания към други фиксирани мрежи в часове на силен трафик, прилагани през 2007 г. и 2008 г. Следователно няма основание за прилагане на различни цени спрямо повиквания към други фиксирани мрежи и тези, прилагани спрямо повиквания в рамките на собствената фиксирана мрежа. Същевременно е налице различие в цените за същите повиквания в часове на слаб трафик. Като отчита, че „Българска телекомуникационна компания“ АД е публикувала в действащата си ценова листа цени за „селищни разговори към други мрежи“ и цени за „междуселищни разговори към други мрежи“ и отчитайки пренебрежимите различия в разходите за предоставяне на услугите „повиквания в собствена мрежа“ (селищни и междуселищни) и „повиквания към други фиксирани мрежи“ (селищни и междуселищни), КРС счита за подходящо да наложи на предприятието задължение за симетричност (еднаквост) на цените, прилагани за повиквания в собствената мрежа с тези, прилагани за повиквания към други фиксирани мрежи при изпълнение на задължението по т. 5.2.3.2.1.

5.2.3.2.3 Ценови ограничения спрямо цените за повиквания към мобилни мрежи

До настоящия момент цените за повиквания, осъществявани от абонати на „Българска телекомуникационна компания“ АД към крайни потребители на мобилни мрежи, не са подлежали на регулиране. КРС отчита различните ценови нива на цените за терминиране във фиксираната мрежа на „Българска телекомуникационна компания“ АД и в мрежите на мобилните предприятия „Мобилтел“ ЕАД и „Космо

България Мобайл” ЕАД, както и в собствената мобилна мрежа на предприятието, които към момента са по-ниски в сравнение с тези на „Мобилтел” ЕАД и „Космо България Мобайл” ЕАД. Тъй като в анализа до тук КРС обоснова необходимостта от налагане на задължения за разходоориентираност, изпълнението на които изисква време и предвид заключенията от пазарния анализ КРС счита, че следва да приложи необходимите мерки, които своевременно да осигурят нормални условия за развитие на конкуренцията, а именно налагане на ценови ограничения посредством ценови таван (price cap) върху цените за повиквания към мобилни мрежи.

При този метод на налагане на ценово ограничение КРС определя максимално допустимата цена, прилагана от „Българска телекомуникационна компания” АД за повиквания към мобилни мрежи в съответствие с долната формула:

$$P_t = (P_{t-1} - Rm_{t-1} - Rd_{t-1}) * (1 + k) + Rm_t + Rd_t,$$

където

t – момент на изменение на цените на дребно, който съответства на момента в графика за изменение на цените за терминиране в мобилна мрежа, когато се прилага съответната стъпка на намаление на цените на едро;

$t-1$ – момент на предходното изменение на цените на дребно, който съответства на момента в графика за изменение на цените за терминиране в мобилна мрежа, когато се прилага съответната стъпка на намаление на цените на едро;

P_t – ценови таван (максимална цена) – новата цена на дребно за повиквания от фиксираната мрежа на „Българска телекомуникационна компания” АД към мобилна мрежа;

P_{t-1} – цената за услугата преди момента на изменението;

Rm – цена за терминиране в мобилните мрежи, съгласно графика за постепенно намаляване на цените на едро;

Rm_{t-1} – цена за терминиране в мобилните мрежи преди момента на изменението;

Rm_t – цена за терминиране в мобилните мрежи към момента на изменението;

Rd – цена за генериране в двоен сегмент на фиксираната мрежа на „Българска телекомуникационна компания” АД, която е еквивалентна на цената за терминиране на „Българска телекомуникационна компания” АД за предоставяне на услугата терминиране в двоен сегмент. Цената за генериране в двоен сегмент също намалява съгласно графика за постепенно намаляване на цените на едро;

Rd_{t-1} – цена за генериране в двоен сегмент на фиксираната мрежа на „Българска телекомуникационна компания” АД преди момента на изменението;

Rd_t – цена за генериране в двоен сегмент на фиксираната мрежа на „Българска телекомуникационна компания” АД към момента на изменението;

k – коефициент на намаление на цените за терминиране в мобилни мрежи за последната спрямо предходната стъпка от графика за намаление на цените на едро:

$$k = \frac{Rm_t - Rm_{t-1}}{Rm_{t-1}}$$

Предвид сроковете за промяна на цените за генериране/терминиране на повиквания от/в определено местоположение на обществени телефонни мрежи и на цените за терминиране в индивидуални мобилни мрежи, предвидени в графици за постепенното им намаляване, КРС е на мнение, че до определяне на

разходоориентираните цени, изчислени въз основа на изменената и допълнена система за определяне на разходите, на „Българска телекомуникационна компания“ АД следва да бъде наложено задължение за изменение на цените за повиквания към мобилни мрежи в срокове, съответстващи на сроковете за намаление на цените за терминиране на повиквания в определено местоположение на обществени телефонни мрежи и за терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

КРС е на мнение, че налагането на задължения за разходоориентираност на цените на пазарите на дребно, в т. ч. ценови ограничения върху цени за повиквания към мобилни мрежи, е подходяща мярка, насочена към защита на потребителите и създаваща условия за прозрачност и предвидимост. Ползите за конкуренцията се изразяват в елиминиране на възможностите на историческия оператор да прилага прекалено високи цени спрямо повикванията към други мрежи, като по този начин стимулира потреблението в собствената мрежа.

Разходите, които биха възникнали за „Българска телекомуникационна компания“ АД, биха били незначителни, предвид запазването на методологията за пълно разпределение на разходите и наличие на действаща система за определяне на разходите.

Предвид гореизложеното КРС счита, че ползите от предложените мерки са повече отколкото недостатъците, поради което намира налагането на задължения за разходоориентираност на цените за повиквания в собствената мрежа и симетричност (еднаквост) с цените за повиквания към други фиксирани мрежи и ценовия таван, определящ максимални цени за достъп и за повиквания към мобилни мрежи, за пропорционално.

5.2.3.4. Предварително предоставяне информация за цените на електронни съобщителни услуги, върху които са наложени специфични задължения на пазарите на дребно, на ценовите пакети, промоции и отстъпки

Отчитайки разпоредбите на чл. 219, ал. 1 от ЗЕС и във връзка със защита на интересите на крайните потребители, КРС счита, че на „Българска телекомуникационна компания“ АД, определено като предприятие със значително въздействие на съответния пазар и на което са наложени специфични задължения, следва да се запази законовото изискване за предварително представяне на цените за достъп (откриване, месечен абонамент, без включени минути) и повиквания в собствената мрежа (селищни, междуселищни, международни), на цените за повиквания към други фиксирани мрежи и на цените за повиквания към мобилни мрежи, на ценовите пакети, извън пакетите за универсалната услуга, промоциите и отстъпките, включително такива, които обхващат услуги, предоставяни на разглеждания пазар заедно с услуги, предоставяни на други пазари, в КРС един месец преди тяхното публикуване.

В тази връзка, КРС запазва непроменено наложеното по реда на ЗД (отм.) задължение за представяне на цените за достъп (откриване, месечен абонамент, без включени минути) и повиквания в собствената мрежа (селищни, междуселищни, международни), на цените за повиквания към други фиксирани мрежи и на цените за повиквания към мобилни мрежи, на ценовите пакети, извън пакетите за универсалната услуга, включително на ценовите пакети, съдържащи и услуги, предоставяни на пазари, различни от пазарите обект на настоящия анализ, и на промоциите от „Българска телекомуникационна компания“ АД в КРС един месец преди тяхното публикуване, заедно с документите за тяхното ценообразуване, като го допълва със задължение за представяне на доказателства за спазване изискванията

на чл. 219, ал. 5 и ал. 6 от ЗЕС. В посочения срок КРС може да върне за преработване и/или да спре прилагането на предложените от „Българска телекомуникационна компания“ АД цени, ценови пакети и промоции, когато въз основа на анализ на представените доказателства се установи неизпълнение на изискванията на чл. 219, ал. 5 и ал. 6 от ЗЕС.

КРС счита, че налагането на задължение за представянето на цените и документите по тяхното образувание не може да бъде утежняващо и свързано с възникването на допълнителни разходи предвид факта, че предложеното специфично задължение не се различава от наложените към момента и в сила за предприятието задължения.

Същевременно КРС счита, че ползите от налагането на задължението за представяне на цените на регулираните електронни съобщителни услуги заедно с документите за тяхното ценообразуване надвишават негативите, тъй като се осигурява сигурност от потребителска гледна точка относно тяхното формиране. В същото време, задължението дава възможност за адекватен контрол от страна на регулатора.”

Предвид въведените изменения КРС счита, че преди приемане на окончателен проект на решение и нотификация на проекта пред Европейската комисия е необходимо отново да се даде възможност на заинтересованите страни да представят своето становище по така детайлизираните от регулатора мерки.

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 34, ал. 3 от Административнопроцесуалния кодекс КРС дава възможност в срок до седем дни от получаване на настоящото писмо заинтересованите предприятия да предоставят своите становища.

С уважение,

д-р Веселин Божков
Председател на
Комисията за регулиране на съобщенията

Съгласувано от:

Слава Славчева
Съветник в Кабинета на КРС

Христо Копаранов
И.Д. Директор на Дирекция „Пазарно регулиране”

Неда Койчева
Директор на Дирекция „Правна”

Десислава Преображенска
Началник отдел „ПРИАА”, Дирекция „Правна”

Изготвил:
Десислава Якимова
Главен експерт, отдел „ПРИАА”, Дирекция „Правна”